

İSVİÇRE'NİN TARAFLI VE BARIŞA HİZMET ETMEYEN TUTUMU

Selenay Erva YALÇIN

Analist

44 Gün Savaşı sonrasında işgalden kurtarılan ve 2023 itibariyle Azerbaycan toprak bütünlüğüne giren Karabağ bölgesi, Ermenistan ve Azerbaycanın barış antlaşması sürecinde üçüncü taraflarca hâlâ bahsedilmekte ve önemli bir konu hâline getirilmeye çalışılmaktadır. Günümüzde barış antlaşması sürecinde gelinen noktada ise antlaşmanın tarafları Karabağ Sorununu çözülmüş kabul ettiği için tartışma konusu olmaktan çıkmıştır. Karabağın Azerbaycan hâkimiyetine geçmesi ile birlikte Paşinyan hükümeti Azerbaycanın egemenliğini tanımıştır. Ermenistan'daki muhalefet ve Ermeni Diasporası kanadından oldukça tepki alan bu durum, mevcut Ermenistan devletinin çıkarlarını gözettiğini ve bir mit haline gelen Büyük Ermenistan düşüncesinin zarar verdiğini dile getiren Paşinyan ile Diaspora arasındaki çekişmelerden birinin konusu haline gelmiştir.

Azerbaycan ve Ermenistanın ikili ilişkiler bağlamında gelişmesini istemeyen birtakım unsurlar, taraflar arasında sorun olmaktan çıkan diğer bazı meselelerde olduğu gibi (AGİT Minsk Grubunun lağvedilmesi, Karabağdaki sözde etnik temizlik iddiaları vb.) Karabağ meselesinde de kışkırtıcı bir tavır benimsemiş haldedir. Diasporanın yoğun şekilde konumlandığı Batı, özellikle de İsviçre, bu hususta tarafların kendi içlerinde hâlihazırda çözmüş olduğu sorunları kaşımaya devam etmektedir. Anlaşılması güç bu durum, barış karşıtı duruşun bir tezahürü olarak, İsviçrenin Diaspora ile kurduğu şaibeli ilişkinin tarihinde yerini almıştır.

İsviçre Parlamentosunda 19 üye bir araya gelerek (Dağlık) Karabağ İçin Barış Girişimi adında bir topluluk oluşturmuştur. Girişimin amacı, işgal döneminde Karabağda yaşayan Ermenilerin geri dönüşünü sağlamak için Azerbaycan ile açık diyalog kurabilmek olarak belirtilmiştir. Topluluk, ilk etkinliğini 26 Mayısta Bernde gerçekleştireceğini kamuoyuna duyurmuştur. Belirtmek gerekir ki, etkinlik için kayıtlar Uluslararası Hristiyan Birliği (CSI) resmi internet sitesi aracılığıyla yapılmaktadır.[1] Topluluk, iki ay evvel parlamentoda iki kanat tarafından da kabul edilen (Dağlık) Karabağ İçin Barış: Ermenilerin Geri Dönüşünü Sağlama başlıklı bir girişim hakkında sunulan önerenin akabinde ortaya çıkmıştır. İsviçre Federal Konseyi, önerenin kabulünü takiben geri dönüş hakkının uluslararası hukukun önemli bir prensibi olduğunu belirterek Azerbaycanı Ermenilerin Karabağa geri dönüşünü sağlamaya davet eden bir açıklama da yapılmıştır. Açıklamada ayrıca İsviçrenin söz konusu önergeyi Güney Kafkasyadaki kalıcı barışın tesisine katkı sağlamak amacıyla kabul ettiğine de değinilmiştir.[2]

Amerikadan yükselen barış karşıtı sesin en büyük paydaşı olan ANCA (Amerika Ermeni Ulusal Komitesi) bu habere ivedilikle yanıt vermiş, girişimden duyulan memnuniyet ifade edilmiştir.[3] Benzeri bir memnuniyet haberi CSI cephesinden de gelmiştir.[4] Her iki topluluk da açıklamalarında, Eylül 2023te Azerbaycan tarafından gerçekleştirilen antiterör operasyonunu keyfi şekilde soykırım olarak adlandırmış; göç eden Ermenilerin etnik temizliğe tabii tutulacak şekilde sürüldüğü iddialarını yinelemiştir. Ermenistan yetkililerinin ve Nikol Paşinyan hükümetinin bu hususta yaptığı açıklamalar Karabağda Azerbaycan egemenliğini tanımaya yöneliktir. Öyle ki, Karabağdan göç eden Ermenilerin pasaportlarında doğum yeri olarak Karabağ, Azerbaycan ibaresi düşülmüştür.[5]

Kendisini tarafsız olarak tanıtmaya özen gösteren İsviçrenin Diaspora ve Hristiyan birliği ile kurduğu taraflı ilişkinin bir kez daha gün yüzüne çıkması, akıllara AİHM (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) Perinçek v. İsviçre davasında gördüğümüz yasalarının dahi taraflı olması keyfiyetini getirmiştir. Bilindiği üzere İsviçre, iç hukukunda bulunan soykırım inkârının cezalandırılmasına yönelik bir yasaya dayanarak Doğu Perinçeki mahkûm etmiştir. Temyiz aşamasında Lozan Polis Mahkemesinin kararının onanmasıyla Federal Mahkeme düzeyinde tekrar temyize gidilmiştir. Federal Mahkeme bu isteği reddederek iç hukuk yollarının tükenmesine sebep olmuş, Perinçek ise davayı AİHMe taşımıştır. AİHM, demokratik toplumun gereklerine hizmet eden ve nefret söylemi teşkil etmeyen açıklamaların ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirdiğini belirterek AİHSin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) 10. Maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.[6] Görüldüğü gibi İsviçre, konu Ermeni olayları olduğunda demokratik ve özgür Avrupa ülkesi kılıfını çıkarıp ifade özgürlüğünü ihlal edecek derecede taraflı bir tutum sergileyebilmektedir. Bugün tanık olduğumuz Karabağ İçin Barış Girişimi de benzer bir tutarsızlık içindedir.

Azerbaycan ve Ermenistan, üçüncü devletlerin müdahalesinden sıyrılarak karşılıklı müzakereler yürütmekte ve barış antlaşmasının nihai metninde mutabakat sağlanması örneğinin de gösterdiği gibi bu müzakereler sonuç vermektedir. Güney Kafkasya, Ermenistanın barışın kalıcılığını sağlamak amacıyla atması beklenen somut adımlar (anayasa değişikliği, Zengezur Koridoru, Minsk Grubunun lağvedilmesi, Türkiye ile normalleşme sürecinde çaba gösterilmesi) ile birlikte barışa doğru emin adımlarla gidiyor görünmektedir. Karabağ meselesi ise hâlihazırda taraflar arasında bir sorun olmaktan çıkmıştır, müzakere konusu edilmemektedir. Artık sürecin baş aktörlerinin dahi konuşmadığı bir konuda, insan gücü ve kaynak ayırmak suretiyle parlamento çatısı altında ve CSI desteğiyle bir girişim başlatmak iyi niyetli yorumlanamaz.

Sonuç olarak İsviçre, uzun zamandır sürdürdüğü taraflı politikalarına bir yenisini daha eklemiştir. Bölgede barış, refah ve istikrarın sağlanmasının önündeki en büyük engellerden biri olan Diaspora, somut olayda kendini ANCA ve CSI vasıtasıyla göstermiştir. Girişimin kurulma amacının Güney Kafkasyada kalıcı barışı tesis etmek olduğu söylene de ne İsviçre ne de Diaspora sürecin başından beri hiçbir zaman tarafları uzlaşmaya davet etmemiş, bilakis kışkırtıcı beyanlar ile barışı baltalamaya çalışmıştır. Bu tarz girişimlerin, Karabağda Azerbaycan egemenliğini tanıyan Ermenistan yetkilileri tarafından kınanması, barış antlaşmasının imzalanmasına giden süreçte ihtiyaç duyulan ve karşı tarafa güven veren somut bir adım olarak görülebilir. Ne yazık ki İsviçre barış karşıtı tutumunu sürdürmekte ve bu süreci zedeleyici tutum da Ermenistan yetkilileri tarafından görmezden

gelmektedir. Nihayetinde İsviçre, Perinçek davası sonrası dünya kamuoyunda ifşa olan taraflı ve barış karşıtı tutumunu artık bırakmalı, yansız bir konum benimseyerek gelişmeleri izlemelidir.

*Görsel: [Swiss Peace Initiative for Nagorno-Karabakh](#)

[1] Swiss Peace Initiative for Nagorno-Karabakh, Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2025, <https://www.swisspeacekarabakh.com/en>.

[2] Swiss Lawmakers to Launch Nagorno-Karabakh Peace Initiative, *Asbarez*, 20 Mayıs 2025, <https://asbarez.com/swiss-lawmakers-to-launch-nagorno-karabakh-peace-initiative/>.

[3] ANCA Welcomes Launch of Swiss Peace Initiative for Nagorno Karabakh, *Armenian National Committee of America*, 20 Mayıs 2025, <https://anca.org/press-release/anca-welcomes-launch-of-swiss-peace-initiative-for-nagorno-karabakh/>.

[4] Swiss Peace Initiative for Nagorno Karabakh to Launch in Bern, *Christian Solidarity International*, 20 Mayıs 2025, <https://www.csi-int.org/news/swiss-peace-initiative-for-nagorno-karabakh-to-launch-in-bern/>.

[5] Khagan Isayev, Azerbaijan Listed as Place of Birth in Karabakh Armenians' Passports, *Caliber*, 8 Nisan 2025, <https://caliber.az/en/post/azerbaijan-listed-as-place-of-birth-in-karabakh-armenians-passports>.

[6] 28 Ocak AIHM Perinçek - İsviçre Duruşmasının Işığında Türk-Ermeni Sorunu, *AVİM*, Şubat 2015, <https://avim.org.tr/tr/Rapor/28-OCAK-AIHM-PERINCEK-ISVICRE-DURUSMASININ-ISIGINDA-TURK-ERMENI-SORUNU>.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024'te AVİM'de misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibarıyla analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM'de soykırım hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "İSVİÇRE'NİN TARAFLI VE BARIŞA HİZMET ETMEYEN TUTUMU." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 49. Mayıs 23. Erişim Haziran 02, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/ISVICRE-NIN-TARAFLI-VE-BARISA-HIZMET-ETMEYEN-TUTUMU>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır